Adviescollege toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw drs. C. van Nieuwenhuizen
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

ATR, Adviescollege toetsing regeldruk
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/HS/IdB/bs/ATR0168/2019-U053
Uw referentie

Datum 3 mei 2019
Betreft Wet stoprijbewijs

Geachte mevrouw van Nieuwenhuizen,

Op 17 april 2019 heeft u het voorstel tot Wijziging Wegenverkeerswet 1994 in verband met het laten vervallen van de verplichting een proces-verbaal bij de politie op te maken in geval van diefstal of vermissing van het rijbewijs, en enkele andere wijzigingen (Wet stoprijbewijs) aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voorgelegd voor advies.

Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat burgers digitaal (online) melding kunnen doen om hun rijbewijs ongeldig te laten worden en om een nieuw vervangend rijbewijs aan te vragen. De burger kan ook online melding maken van het vermoeden van fraude met (de gegevens op) het rijbewijs als hij zijn rijbewijs nog in bezit heeft. Op deze manier kan het misbruik van en fraude met identiteiten sneller worden gestopt.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Een burger wiens rijbewijs is vermist of gestolen, moet daarvan aangifte doen op zijn gemeentehuis. Daarbij wordt de identiteit van de burger vastgesteld aan de hand van paspoort of ID, als de burger die nog wel in zijn bezit heeft. Het wetsvoorstel Stop rijbewijs maakt het mogelijk om ook buiten de openingstijden van het gemeenteloket, en vanaf andere locaties, aangifte te doen van vermissing of diefstal van een rijbewijs. Snelheid is daarbij belangrijk, omdat met een gestolen of gevonden rijbewijs fraude gepleegd kan worden.

Het nu voorliggende wetsvoorstel creëert de mogelijkheid voor burgers om online te melden dat het rijbewijs is gestolen of vermist. Het college onderkent dat deze mogelijkheid kan bijdragen aan een snelle registratie van diefstal of vermissing, en dat dit mogelijkheden biedt om een rijbewijs snel ongeldig te maken. Het college acht het minder gelukkig dat de toelichting bij het voorstel verwijst naar de casus Romet uit 1995. In deze casus was niet de snelheid van aangifte het probleem maar het feit dat de overheid naar aanleiding van die aangifte verzuimde om het rijbewijs ongeldig te maken.[1] Daarmee kan de casus Romet niet als onderbouwing van nut en noodzaak van de voorgestelde wetswijziging dienen. Verder constateert het college dat de casus Romet in 2006 voor een deel was opgelost door aangifte en ongeldig verklaring direct aan elkaar te koppelen.[2] Het wijst daarbij op de mogelijkheid dat één van de nu voorgestelde veranderingen ertoe kan leiden dat de verbetering van 2006 weer wordt teruggedraaid (zie adviespunt 3.1 van dit advies).

1.1 Het college adviseert in de toelichting het nut en de noodzaak voor dit voorstel beter te onderbouwen.

2. Minder belastende alternatieven

Voor de politieprofessional is dit voorstel minder belastend. De politie is in de praktijk vanwege de werklast steeds minder bereid om proces-verbaal op te maken van vermiste of gestolen rijbewijzen. Met dit voorstel wordt het doen van aangifte bij de politie onnodig. Voor de burger is het eveneens minder belastend omdat met de mogelijkheid om online aangifte te doen in de meeste gevallen een gang naar (politiebureau of) gemeentehuis niet meer nodig is. Bovendien vermindert dit in veel gevallen de wachttijd voor het doen van aangifte. Een nog minder belastend alternatief is niet voorhanden. De toelichting geeft op dit onderdeel geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

3. Werkbaarheid

Het voorstel draait de toevoeging uit 2006, dat het doen van een aangifte leidt tot ongeldigheid van het rijbewijs, gedeeltelijk terug. De aangifte (bij de politie of bij de gemeente) van vermissing of diefstal leidt niet langer van rechtswege tot het ongeldig worden van het rijbewijs. Daarvoor in de plaats komt de eis dat de vermissing online wordt gemeld bij de RDW op een door de RDW vastgestelde wijze.

De gegroeide praktijk om meldingen bij de gemeente te doen blijft bestaan. De RDW 'verklaart' het rijbewijs eveneens ongeldig als de gemeente dat aan de RDW doorgeeft. Maar het laten vervallen van de bepaling dat aangifte van vermissing bij gemeente of politie tot ongeldigheid leidt, kan niet worden gebaseerd op de casus Romet. Als een slachtoffer van een diefstal (waaronder een rijbewijs) daarvan aangifte doet, bestaat het risico dat het rijbewijs ná deze aangifte geldig blijft. Dat zou het geval zijn als de gemeente of de politie de aangifte niet doorgeeft aan RDW. Het gevolg is dat een nieuwe casus zoals die van

---

[1] Romet deed in 1995 bij de politie aangifte van vermissing van zijn rijbewijs. Het verzuim om het rijbewijs ongeldig te (laten) maken bood anderen de mogelijkheid om in de loop der tijd 1737 voertuigen op de naam van Romet te registreren. Ook werden er overtredingen begaan waarvan de gevolgen aan Romet werden toegerekend. Het registreren van voertuigen op zijn naam stopte pas nádat hij een nieuw rijbewijs had aangevraagd, want door die aanvraag werd het oude rijbewijs ongeldig. De Nederlandse overheid werd in 2012 veroordeeld wegens schending van art. 8 van EVRM (EHRM, 14 februari 2012, Romet v the Netherlands, app.nr. 7094/06). Deze casus van identiteitsfraude is wel extreem, maar niet uniek. Jaarlijks wordt ca 1-5% van de Nederlanders slachtoffer van identiteitsfraude. Zie Paulissen en Van Wilsen (2015) "Dat heeft iemand anders gedaan!"

[2] Art. 123 Lid 1 onderdeel h. Wegenverkeerswet 1994. Een rijbewijs verliest zijn geldigheid door aangifte van vermissing van het rijbewijs. Staatsblad 2006, 321

Romet kan ontstaan, namelijk dat er aangifte is gedaan, maar dat niet doorgegeven wordt dat het rijbewijs ongeldig moet worden gemaakt.

3.1 Het college adviseert om niet alleen de mogelijkheid te creëren om online melding te doen van vermissing, maar ook om de bepaling te handhaven dat aangifte van vermissing van het rijbewijs leidt tot ongeldigheid van het rijbewijs.

Vanuit het perspectief van regeldruk en kwaliteit van dienstverlening verdient het de voorkeur dat als een burger de vermissing aangeeft bij de gemeente, deze die vermissing doorgeeft aan de RDW. Als de burger de melding online doet, kan de gemeente zelf vaststellen dat het rijbewijs ongeldig is. Het college merkt daarop op dat het ook aanbeveling verdient als de RDW een bevestiging aan de houder van het vermiste rijbewijs stuurt dat het vermiste rijbewijs ongeldig is. In ambtelijk overleg heeft uw ministerie aangegeven dat dit zal gebeuren, maar dat dit niet expliciet in de regelgeving wordt vastgelegd.

Helaas komt het voor dat burgers denken voordeel te kunnen halen uit het doen van een valse aangifte over een tenaamstelling van een voertuig of vermissing van het rijbewijs. Bij de RDW worden veel van zulke valse meldingen gedaan. In die gevallen is de melding zelf frauduleus.[3] De burger die bij de RDW melding wil doen van vermissing van zijn rijbewijs, zal er (mede daarom) op worden gewezen dat het doen van een valse melding strafbaar is, evenals het valselijk aanvragen van een nieuw rijbewijs. Bovendien zal de procedure worden beveiligd met een authenticatiemiddel van 'afdoende hoog niveau'. De toelichting laat in het midden of daarmee wordt gedoeld op DigiD met beveiligingsniveau 'substantieel'. De meeste burgers beschikken niet over de DigiD-app met dat beveiligingsniveau.[4] Een keuze voor dat hoge beveiligingsniveau zou een niet goed werkbare situatie opleveren voor de meeste burgers. Indien het afdoende hoog niveau wordt geoperationaliseerd als DigiD met beveiligingsniveau 'midden', is de beveiliging wellicht onvoldoende.[5] Bij beveiligingsniveau 'midden' kan een risico ontstaan dat er misbruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om online melding te doen van vermissing van het rijbewijs. De houder van het rijbewijs zou daar grote hinder van ondervinden.

3.2 Het college adviseert om scherp te monitoren of misbruik wordt gemaakt van de online aangifte mogelijkheid en de slachtoffers van zulk misbruik te ondersteunen bij het herstel en terugdraaien van de gevolgen.

4. Gevolgen regeldruk

Bij de beschrijving van de gevolgen voor de regeldruk wordt onderscheid gemaakt tussen de formele wijziging door dit voorstel, en de verandering ten opzichte van de gegroeide praktijk om aangifte te doen bij de gemeente. Formeel vermindert de regeldruk voor de politieprofessional met 52.500 uur. In de praktijk is dat geen merkbare verlichting omdat al bijna geen aangiftes meer worden opgenomen. Formeel vervalt de verplichting voor het overleggen van een proces-verbaal bij de aanvraag van een nieuw rijbewijs. Die regeldruk is in 2006 berekend op € 96.000,- per jaar. In de praktijk is deze vermindering niet merkbaar. De gevolgen voor de regeldruk van mogelijkheid om online aangifte te doen zijn

[3] "Identiteit misbruikt? Je staat er niet alleen voor", 2015. BMC en Universiteit Leiden p19.
[4] Burgers met een telefoon van Apple kunnen geen gebruik maken van deze functie. Dat geldt ook voor burgers met een andere telefoon, maar zonder NFC-chip.
[5] Zo'n 700-800 keer per jaar wordt een DigiD 'ontfutseld'. "Identiteit misbruikt", 2015. p21

berekend € 65.625,- per jaar. In de praktijk is dat echter een verlichting van de regeldruk omdat daarmee de reistijd naar het gemeentehuis wordt vermeden. De vermeden wachttijd is een merkbare verbetering die niet wordt gekwantificeerd in de regeldruksystematiek.

De gevolgen voor de regeldruk van het wetsvoorstel zijn hiermee naar inziens van het college goed in beeld gebracht.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Niet indienen tenzij met de adviespunten rekening is gehouden

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

wob weigeringsgrond

wob
Voorzitter

wob weigeringsgrond

wob
Secretaris